

KLAGANDE

Socialnämnden i Gällivare kommun
982 81 Gällivare

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud: Gabriel Keryakos
Nordströms Assistans AB
Box 83
181 11 Danderyd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Luleås dom den 21 juli 2016 i mål nr 1089-16,
se bilaga A

SAKEN

Personkretstillhörighet

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrättens beslut om inhibition upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Gällivare kommun yrkar att nämndens beslut fastställs.

■■■■■■■■■■ anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR I KAMMARRÄTTEN

Socialnämnden anför följande till stöd för sin talan.

■■■■■■■■■■ har svårigheter i sin vardag men inte sådana *betydande* svårigheter i den dagliga livsföringen som avses i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Han kan kommunicera med andra, klarar förflyttningar på sitt eget sätt, kan inta måltider och i skolan klarar han av att, med lite stöd, delta på samma sätt som övriga klassen. ■■■■■■■■■■ är i dagsläget sju år gammal och i beslutsunderlaget framkommer uppgifter som gör att det kan antas att han med träning och med stigande ålder har förmåga att utvecklas och lära sig nya saker. Barn i ■■■■■■■■■■ ålder som inte har en funktionsnedsättning har också behov av stöd av vuxna för att klara sin dagliga livsföring.

Bedömningen är gjord utifrån det hjälpbehov ■■■■■■■■■■ har i dagsläget och nämnden har efter en helhetsbedömning funnit att han inte tillhör personkretsen. Det förekommer motstridiga uppgifter i målet och dess utredning. I Försäkringskassans beslutsunderlag står att ■■■■■■■■■■ duschar 10-14 gånger per vecka vilket skiljer sig från de uppgifter ■■■■■■■■■■ ombud lämnat till kommunen. Vidare har ombudet och vårdnadshavaren uppgett att ■■■■■■■■■■ är i behov av klädbyte efter måltider i genomsnitt en gång per dag medan skolan anger att det inte finns något behov av klädbyte. Vidare uppger skolan att ■■■■■■■■■■ bajsar på toaletten vilket han inte gör hemma. I beslutsunderlaget anges att ■■■■■■■■■■ toatränas fem gånger per dag men av mottagningsanteckning daterad den 19 augusti 2015 framgår att familjen

uppgett att de ibland tar [REDACTED] på toaletten men att det är bättre att han får utträta sina behov i blöjan. Bilden av [REDACTED] hjälpbehov och förmågor är således splittrad.

Förvaltningsrätten har fäst avsevärd vikt vid vad som framkommit vid Försäkringskassans utredning om assistansersättning i sin bedömning. Nämnden vill särskilt betona att Försäkringskassans bedömning av personkretstillhörighet inte är bindande vid nämndens prövning enligt LSS. Personkretstillhörighet bygger inte på medicinska diagnoser utan bedömningen om varaktighet bygger på ett medicinskt utlåtande. Bedömningen om en person har betydande svårigheter och ett omfattande behov av stöd och hjälp tar sin utgångspunkt i LSS.

[REDACTED] anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning.

Vid en närmare undersökning av det underlag kommunen hänvisar till framkommer att vårdnadshavaren har uppgett att han duschar varje dag och extra vid avföring. Detta innebär att han duschar en till två gånger per dag. Att hjälpbehoven kan skilja sig åt i hemmet och skolan innebär inte att det inte föreligger behov av hjälp i hemmet. Förvisso har hans vårdnadshavare uppgett att de inte alltid sköter toaletträningen hemma men skulle han få den hjälp han behöver så skulle toaletträningen underlättas. Att hans pappa inte hinner hjälpa honom med det han behöver ha hjälp med är inte detsamma som att det skulle saknas ett hjälpbehov.

Skolan har, i motsats till den bild kommunen ger, uppgett att han har ett stort hjälpbehov. Hans pedagogiska hjälpmedel bör inte sammanblandas med hans fysiska hjälpbehov. Skolan har vidare beskrivit hans hjälpbehov vid på- och avklädning och toaletträning.

Kommunen är inte bunden av Försäkringskassans beslut utan är skyldig att göra en egen utredning. I aktuellt mål har dock kommunen begärt in För-

säkringskassans underlag och använt detta i utredningen. Att kommunens bedömning skiljer sig så pass mycket från det medicinska underlaget och från skolans beskrivning av hans behov samt Försäkringskassans beslut är anmärkningsvärt. Hans hjälpbehov bör med hänsyn till utredningen i målet bedömas som tillräckligt omfattande och frekvent samt av sådan karaktär att det finns förutsättningar för att bevilja honom personlig assistans.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga lagrum och förarbetsuttalanden framgår av förvaltningsrättens dom. Därutöver är uttalandet i specialmotiveringen till 1 § 3 LSS (prop. 1992/38:159 s. 168), att det inte går att bedöma rekvisiten i lagrummet var för sig utan att de istället påverkar varandra, av betydelse i målet.

Kammarrätten finner till att börja med att vid ansökan om insats enligt LSS ska berörd nämnd alltid fatta beslut om personkretstillhörighet. Försäkringskassans bedömning är därför inte bindande för den kommunala nämnden vid prövning enligt LSS.

Det är i målet ostridigt att [REDACTED] funktionshinder är varaktigt och stort. Frågan är därför om funktionshindret förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service.

Vid tidpunkten för socialnämndens beslut var [REDACTED] sju år och fem månader. Enligt kammarrättens mening är detta en ålder då barn i stor utsträckning klarar sig utan direkt behov av stöd och hjälp från sina föräldrar. Av utredningen framgår att [REDACTED] funktionshinder medför många svårigheter i den dagliga livsföringen som inte förekommer hos ett jämnårigt barn utan funktionshinder. Även om det är möjligt att [REDACTED] funktionsförmåga kommer att förbättras i takt med stigande ålder och träning anser kammarrätten att denna framåt-

syftande bedömning inte kan få avgörande betydelse för bedömningen om han idag omfattas av personkretsen i LSS.

Som framgår av de av förvaltningsrätten redovisade förarbetsuttalandena menas med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen att den enskilde inte kan klara av vardagsrutiner som toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation och förflyttning inomhus eller utomhus, sysselsättning samt nödvändig träning och behandling. Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] är i behov av stöd och hjälp för att kunna klara av sin personliga hygien och toalettbestyr, på- och avklädning samt vissa förflyttningar. Han behöver också hjälp av annan person vid träning och stretchning. Vid flera av dessa moment är han i behov av handgriplig hjälp av annan person.

Kammarrätten finner således att [REDACTED] funktionshinder, vid tidpunkten för socialnämndens överklagade beslut, får anses orsaka honom sådana betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service att han tillhör personkretsen i 1 § 3 LSS. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mats Törnered
kammarrättslagman
ordförande

Carina Ferm Brodén
kammarrättsråd
referent

Olof Edling
tf. kammarrättsassessor

Anna Renvall
föredragande jurist

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM
2016-07-21
Meddelad i Luleå

Mål nr 1089-16

KLAGANDE

██████████ ██████████

Vårdnadshavare:

██████████

Ombud:

Juristen Gabriel Keryakos
Nordströms assistans AB
Box 83
182 11 Danderyd

MOTPART

Socialnämnden i Gällivare kommun
982 81 Gällivare

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Gällivare kommuns beslut den 29 april 2016,
dnr LSS/2015-11-23/1001874

SAKEN

Personkretstillhörighet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och fastställer att ██████████
██████████ tillhör personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

Förvaltningsrätten överlämnar handlingarna i målet till Socialnämnden i Gällivare kommun för utredning och bedömning av frågan om ██████████ även är berättigad till insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS, och i så fall i vilken omfattning.

Dok.Id 78254

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

██████████ (numera drygt 7,5 år) har diagnosen cerebral pares av typen spastisk diplegi med koordinationsproblem.

Socialnämnden i Gällivare kommun avslog ██████████ ansökan om personlig assistans med följande motivering. ██████████ uppfyller inte samtliga krav för att omfattas av personkretsen i 1 § 3 LSS och han bedöms således inte ha personkretstillhörighet i LSS. Socialnämnden bedömer att ██████████ har ett varaktigt funktionshinder som kan anses vara stort. Med hänsyn till de förmågor han har bedömer dock socialnämnden att han inte kan anses ha betydande svårigheter i sin vardag, varför han inte heller bedöms ha ett omfattande behov av stöd och service.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad ██████████ framför

██████████ yrkar att han ska förklaras tillhöra personkretsen enligt 1 § 3 LSS samt att han ska beviljas insatsen personlig assistans i sökt omfattning. Han yrkar vidare att han interimistiskt – i avvaktan på rättsens slutliga prövning – ska beviljas personlig assistans i den omfattning som förvaltningsrätten finner tillförsäkrar honom goda levnadsvillkor. I första hand med 56 timmar per vecka, i andra hand med 17 timmar och 35 min per vecka eller vad rättsens annars finner lämpligt. Han framför följande.

Han har stora svårigheter att självständigt förflytta sig längre sträckor utan hjälpmedel och/eller fysisk assistans. Vidare har han behov av hjälp med i stort sett all ADL. Det är uppenbart att han har ett funktionshinder som medför att han inte kan sköta hygien, toalettbestyr, påklädning, mathållning, förflyttning inom- och utomhus, sysselsättning eller att utföra nödvändig träning utan hjälp av en vuxen. Hans hjälpbehov är varaktigt. Sammantaget innebär detta att hans funktionshinder är varaktigt och stort samt orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen.

Han har därmed ett omfattande behov av stöd eller service. Alltså uppfyller han kriterierna för att tillhöra personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

Behovet ska bedömas utifrån hur situationen ser ut under ansökningstillfället och inte hur det kan tänkas se ut i framtiden. Han har ansökt om personlig assistans sedan år 2011. Fortfarande har han inte utvecklats så mycket att han klarar sig utan hjälp av en vuxen jämfört med andra barn i hans ålder. Socialnämnden har inte på ett korrekt sätt värderat vad som har visats genom utredningen. Vidare har socialnämnden inte rådgjort med någon som besitter medicinsk kunskap. Socialnämnden har inte heller beaktat barnets bästa. Om han inte beviljas den sökta insatsen kan han inte uppnå goda levnadsvillkor eller ges möjlighet att leva som andra utan funktionshinder.

Han vill särskilt åberopa att Försäkringskassan – vid sin prövning av ansökan om assistansersättning – har funnit att han såväl tillhör personkretsen som att hans grundläggande hjälpbehov uppgår till cirka 17,5 timmar per vecka. Därför bör Försäkringskassans bedömning, efter konsultation med försäkringsmedicinsk rådgivare, väga tyngre än socialnämndens. Försäkringskassan har även beaktat föräldraansvaret, och då funnit att hans hjälpbehov går utöver vad som är normalt förekommande för barn i hans ålder.

Vad socialnämnden framför

Socialnämnden motsätter sig bifall till överklagandet. I yttrande framförs dessutom följande. ■■■■■ funktionsförmåga kan utvecklas över tid. I ”Vårdguiden” framgår att de besvär som cerebral pares ger finns kvar hela livet, men kan minska med tiden genom behandling, träning samt att barnet växer och utvecklas. Så kan det vara även för ■■■■■

I skolan uppvisar ■■■■■ andra förmågor än vad som framgår av vårdnadshavarens påstående. I skolan kan han på grund av mycket toaträning gå på toaletten. Detta styrker att han med träning kan lära sig och utveckla sina förmågor. Att hjälpa

barn med toaletträning är ett föräldraansvar. Om ■■■■■ får den hjälp han har rätt till och behöver, kommer han troligtvis inte ha behov av blöjbyten.

I utredningen har framkommit att ■■■■■ inte kommer på inplanerade läkarbesök eller besök med sjukgymnast, arbetsterapeut och specialist. Han är även hemma från skolan ofta. Han får alltså inte den vård, träning och behandling som erbjuds för bästa möjlighet till en positiv utveckling. Vidare klarar ■■■■■ enligt ADL-intyget, att tvätta händer i en anpassad miljö och borsta tänder samt kamma sig om aktiviteten är tillrättalagd. Detta styrker att han har förmågor som han inte kan använda då hemmiljön inte är anpassad. Moment som mathållning ligger helt utanför vad som kan anses höra till ett barn i ■■■■■ ålder. En personlig assistent kan inte heller överta vårdnadshavarens ansvar för kontakter med sjukvård.

Barn utan funktionsnedsättning i ■■■■■ ålder är också beroende av vårdnadshavare för att klara sin dagliga livsföring. Vidare är variationen stor mellan barn, för vad som kan anses normalt även för barn utan funktionsnedsättningar. ■■■■■ har vissa svårigheter till följd av sin funktionsnedsättning, men också många förmågor samt klarar många moment i vardagen. ■■■■■ har därför inte betydande svårigheter eller ett omfattande behov av stöd i förhållande till barn i hans ålder utan funktionsnedsättning.

Socialnämnden vill också betona att vårdnadshavaren har informerats om möjligheten att ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL och att ■■■■■ också beviljats kontaktperson enligt SoL. ■■■■■ har också haft möjlighet att vara på fritids före och efter skoldagen samt under lov, vilket skulle ge vårdnadshavaren avlastning men som avböjts.

När det gäller Försäkringskassans utredning vill socialnämnden uppmärksamma följande. Uppgifterna som lämnats till Försäkringskassan om ■■■■■ hjälpbehov skiljer sig från de som lämnats till socialnämnden. Det finns därför anledning att fundera över uppgifterna.

UTREDNINGEN I MÅLET

■■■■ åberopar en del skriftlig bevisning i målet. Bland annat intyg den 16 september 2014, mottagningsanteckningar den 7 juli 2015 och 15 augusti 2016 samt odaterat intyg från förskoleklass och fritids. Vidare de som redovisas nedan.

I ADL-intyg – den 27 september 2015 – uttalas följande. ■■■■ kan självständigt hålla upp dryck, föra dryck till munnen och dricka. Han kan delvis sönderdela mat beroende på konsistens, men behöver hjälp för att det ska ske med fullgott resultat. Han behöver vägledning inom aktiviteterna som rör att äta och dricka. Han kan förflytta sig i sängen, men har svårigheter med att förflytta sig från säng till stol eller mellan stolar. Han förflyttar sig med hjälp av rullstol eller krypandes. Han kan förflytta sig mellan rum på samma våningsplan och i anpassade miljöer utan trösklar och andra hinder. Han kan inte förflytta sig mellan våningsplan via trappa, utan har behov av hiss och vuxet stöd. Han kan inte ta sig in och ut ur huset samt behöver hjälp med dörrar. Han kan förflytta rullstolen utomhus i närmiljön, men har svårigheter vid vinterväglag. ■■■■ använder inkontinenshjälpmedel och blöja. Han toatränar och har behov av fysisk assistans av två personer för att förflytta sig av/på toaletten och med att torka sig. Han behöver tillsyn av säkerhetsmässiga skäl. Han ordnar inte blöja och tvättar inte händerna självständigt. Han kan vara delaktig under aktiviteten och ska motiveras till att utföra de delar han klarar av. Han tar sig inte i tid till toaletten och har behov av påminnelser. ■■■■ behöver fysisk assistans för att klä av sig alla plagg utom jacka, mössa och vantar samt för att klä på sig strumpor, skor och på över- och underkropp. Han kan inte ta fram kläder efter behov. ■■■■ klarar av att tvätta händerna i en anpassad miljö där han kan köra fram sin rullstol till tvättstället. Han har behov av fysisk assistans genom hela dusch- och badaktiviteten; dels att ta sig i och ur badkar, dels för att utföra hårtvätt samt av säkerhetskäl och för att aktiviteten ska utföras med fullgott resultat. ■■■■ klarar av att kamma håret och borsta tänderna om aktiviteten är tillrättalagd och föremålen framlagda. Han kommunicerar via tal, är tvåspråkig och påkallar uppmärksamhet vid behov. Han kan svara i telefon, men det är oklart om han kan ringa någon. Han läser inte än, men kan identifiera bokstäver. Han behöver öva på att utföra finmotoriska aktiviteter som

att skriva för hand. Han har behov av fysisk assistans, av säkerhetsmässiga skäl, för att ta sig i och ur bil eller allmänna färdmedel. ■■■■■ har ett stort behov av fysisk assistans och aktiv tillsyn i alla vardagens aktiviteter. Hans hjälpbehov är långt mycket större än för andra barn inom samma ålder vad gäller förflyttningar, toalettbesök, av- och påklädning och personlig hygien.

I läkarintyg – den 13 november 2015, som bygger på personlig kännedom och undersökning av patienten samt övriga medlemmar i rehabiliteringsteamets undersökningar – framförs följande. ■■■■■ har kontakt med habiliteringen för diagnosen cerebral pares av typen spastisk diplegi. Han instämmer i de bedömningar kring konsekvensen av ■■■■■ handikapp som gjorts i ADL-intyget. En assistent skulle också kunna hjälpa till som praktiskt stöd med att hjälpa familjen till och från besök och bedömningar som är viktiga för att ■■■■■ ska få bästa möjliga utveckling.

I Försäkringskassans utredning och bedömning – den 27 januari 2016 – uttalas följande (efter att konsultation skett med Försäkringsmedicinsk rådgivare). Det medicinska underlaget ger stöd för att ■■■■■ har fysiska och varaktiga funktionshinder som inte beror på normalt åldrande. Han har betydande svårigheter i sin dagliga livsföring och därmed ett omfattande behov av stöd och service. Den hjälp som han behöver i samband med personlig hygien är av mycket privat och personlig karaktär samt utgör ett grundläggande behov. Skälig tid för hjälp med duschmoment, avklädning, förflyttning i avklätt tillstånd, tvättning, torkning, insmörjning, förflyttning till golv och påklädning med 30 min per dag godtas. Dubbel assistans i samband med förflyttningar i avklätt tillstånd beaktas med fem min per dag. I bedömningen har visst föräldraansvar beaktats. Skälig tid för hjälp vid sju toalettbesök per dag, varav sex besök med urinering, om 10 min per gång avseende avklädning, förflyttning till toaletten, förflyttning till golv, hjälp med blöja och påklädning. Skälig tid om 15 min per dag beaktas vid tarmtömning avseende hjälp med torkning och att ibland duschas av. Tid för hjälp med nagelvård och tandborstning beaktas inte eftersom det anses ingå i föräldraansvaret. Behov av att smörja fötterna bedöms inte vara styrkt. Förflyttning i påklätt tillstånd och hjälp med att slå på kranen bedöms inte vara grundläggande behov. Den hjälp som ■■■■■ behöver i samband med av- och påklädning är av mycket privat och person-

lig karaktär och utgör ett grundläggande behov. Skälig tid för hjälp med kläder om 20 min per dag godtas med beaktan av att viss hjälp sker i samband med blöjbyte och dusch. Den hjälp han behöver avseende av- och påklädning av ytterkläder och att ta av och på ortoser bedöms inte vara av mycket privat eller personlig karaktär och utgör inte ett grundläggande behov. ■■■■■ äter själv från framdukad mat och har därför inte ett grundläggande behov avseende måltider. Hjälp med att sköta sin hälsa och besöka vårdinrättningar, ta av och på skenor, hämta vatten, handräckning och andra förflyttningar, träning och vid fritidsaktiviteter bedöms inte vara grundläggande behov. Hjälp med kommunikation, handla, uträtta ärenden, sköta sin del av hushållet, hjälp inom andra områden eller andra aktiviteter som kräver ingående kunskap om honom är inte aktuellt. ■■■■■ har ett hjälpbehov avseende sina grundläggande behov om 17 timmar och 35 min per vecka.

RÄTTSLIG REGLERING

Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (1 § 3 LSS).

Personer som ingår i lagens personkrets har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt (7 § LSS). Personlig assistans är en av de insatser som kan beviljas enligt LSS (9 § 2 LSS).

I förarbetena till LSS uttalas följande. Med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen menas att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som t.ex. hygien, toalettbestyr, påklädning, mathållning, förflyttning inomhus och utomhus, sysselsättning eller att utföra nödvändig träning eller behandling. Det kan också innebära att en person inte kan förstå och klara sin ekonomi. Andra svårigheter kan vara att kommunicera med andra. Det gäller både svårigheter att ta emot och att ge information och att samtala med andra direkt eller per telefon.

Begreppet bör även kunna användas om en person på grund av funktionshinder löper risk att bli isolerad från andra människor (prop. 1992/93:159 bilaga 1 s. 56).

Vidare uttalas följande i samma förarbeten. Ett omfattande behov av stöd eller service kan vara behov av hjälp med toalettbesök, påklädning, matlagning, skrivning och läsning, kommunikation, förflyttning, sysselsättning och rekreation m.m. Behovet ska bedömas med beaktande av insatser från hela samhället, inte bara av insatser enligt denna lag. I begreppet omfattande behov av stöd eller service kan ligga både kvantitativa och kvalitativa aspekter. Detta innebär att den enskilde i allmänhet har ett dagligt behov av långvarigt eller upprepat stöd. Ibland kan det dock behövas återkommande insatser av så speciell art att de trots mindre tidsåtgång är att betrakta som omfattande. En bedömning av en persons behov av stöd eller service måste alltid ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala och psykologiska faktorer (a. prop. 169).

Hos små barn med funktionshinder har, på grund av barnets ålder, kanske ännu inte klart utkristalliserats några på grund av funktionshindret betydande svårigheter i den dagliga livsföringen, eftersom alla barn i den åldern har dessa svårigheter mer eller mindre (att tala, äta själv, gå etc.). I dessa fall får man göra en bedömning av om barnet med stigande ålder kan antas komma att få onormalt stora svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service (prop. 1992/93:159 bilaga 1, s. 169).

Även i praxis har frågan om rätten till personlig assistans prövats, där Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat följande. Det är uppenbart att konsekvenserna av ett funktionshinder – vad gäller både svårigheter i den dagliga livsföringen och behovet av stöd och service – kan variera såväl i tiden som från individ till individ. När det gäller små barn kan situationen vara att funktionshindret ännu inte medfört några onormalt stora svårigheter, eftersom alla barn i början behöver hjälp i den dagliga livsföringen. Detta gäller framför allt de mycket små barnen. När det gäller de något äldre barnen förändras inte sällan situationen så att svårigheterna och stödbehoven blir särskilt stora just därför att det gäller ett barn (se RÅ 2001 ref. 33).

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten tar upp målet till slutlig prövning direkt, varför [REDACTED] interimistiska yrkande förfaller.

Frågan i målet är alltså om [REDACTED] tillhör personkretsen enligt 1 § LSS och då närmare bestämt den personkrets som regleras i 1 § 3 LSS.

Det är ostridigt att [REDACTED] har ett stort och varaktigt funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande. Förvaltningsrätten har därför att ta ställning till om även övriga kriterier är uppfyllda. Alltså om [REDACTED] funktionshinder även förorsakar honom betydande svårigheter i hans dagliga livsföring och därmed medför ett omfattande behov av stöd eller service.

Socialnämnden menar att det saknas betydande svårigheter och omfattande behov av stöd eller service. Detta med motiveringen att [REDACTED] med träning över tid kan lära sig att utföra vissa av de dagliga rutiner som han i dag inte klarar av.

[REDACTED] är alltså numera drygt 7,5 år, varför han inte är att anse som ett mycket litet barn. Förvaltningsrätten konstaterar vidare att det är ostridigt att hans funktionshinder medför vissa svårigheter samt att en eventuell inläring skulle kunna minska [REDACTED] hjälpbehov men att detta skulle ta lång tid. Samtidigt är det sannolikt så att med åren kan det minskade föräldraansvaret leda till att hans svårigheter och hjälpbehov ökar över tid. Inte heller ska [REDACTED] rätt till insatser begränsas utifrån att socialnämnden menar att fadern inte i tillräcklig mån tränar och utvecklar sonens egna möjligheter eller tillåter honom att ta emot andra insatser. Sådana negativa aspekter av vårdnadshavaren måste absolut uppmärksammas, men får angripas på annat sätt. Prövningen nu ska i stället göras utifrån det hjälpbehov [REDACTED] har i dag och vid nu aktuell ålder. Däremot kan det finnas anledning att tidsbegränsa ett eventuellt gynnande beslut, då olika orsaker kan leda till att omfattningen av hans hjälpbehov kan förändras över tid.

Av utredningen framkommer att [REDACTED] inte själv klarar av och därför är beroende av hjälp med av- och påklädning, personlig hygien och toalettbesök. Förvaltningsrätten bedömer att [REDACTED] funktionshinder – i den ålder han nu befinner sig – får anses förorsaka honom betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Behovet av stöd eller service består i ett långvarigt och dagligen upprepat stöd och är därför att anse som omfattande. Då måste särskilt påtalas att Försäkringskassan – med anledning av prövning av assistansersättning – i sin bedömning ansåg att [REDACTED] grundläggande behov uppgick till så mycket som drygt 17,5 timmar per vecka. En sådan omfattning är ju inte tillräcklig för att ha rätt till assistansersättning. Däremot kan noteras att en sådan omfattning är långt utöver vad som minst krävs för att ha rätt till personlig assistans med stöd av 9 § 2 LSS.

Sammantaget finner förvaltningsrätten att [REDACTED] mer än väl uppfyller samtliga kriterier för att tillhöra personkretsen i 1 § 3 LSS.

Förvaltningsrätten är dock, i enlighet med instansordningsprincipen, förhindrad att som första instans ta ställning till om [REDACTED] därmed även har rätt till insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS och i så fall i vilken omfattning gällande hans totala behov; alltså såväl grundläggande behov som andra personliga behov. Det får i stället anses ankomma på socialnämnden som första instans att göra denna vidare utredning och bedömning. Handlingarna i målet bör därför överlämnas till socialnämnden för sådana åtgärder och beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C (se bilaga 1).

Susanne [REDACTED]

Sanne Carlsson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.